

SLOVENSKÁ CHEMICKÁ SPOLOČNOSŤ PRI SAV
Radlinského 9, 812 15 Bratislava 1, Slovenská republika
URL: <http://www.schems.sk>

Slovenský národný komitét IUPAC
predseda: Doc. RNDr. Milan Drábik, CSc.
e-mail: drabik@fns.uniba.sk, Tel: + 421 (0)904 017 463

**Slovenský národný komitét pre chémiu
Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú chémiu
(SNK IUPAC)**

Zápisnica zo zasadnutia Slovenského národného komitétu IUPAC (SNK IUPAC);

Termín a miesto: 23. 05. 2023, 13.00 sekretariát SCHS, ZOOM meeting od 13.30.

Prítomní: Podľa Prezenčnej listiny.

Program:

1. **Kontrola zápisnice zo zasadnutia SNK IUPAC v r. 2022**
2. **Aktuálne aktivity SNK IUPAC a IUPAC-u**
  - a. aktualizácia Gold Book IUPAC
  - b. info o návrhu na G.A. IUPAC a kongres IUPAC v r. 2029, Praha, spolu s ČChS
  - c. personálne
3. **Spolupráca SNK a SChemS**
  - a. „IUPAC Poster Prize Certificate“ na 75. zjazde chemikov
  - b. rubrika o nových odporúčaní IUPAC v časopise ChemZi
  - c. vydanie brožúry „Stručný prehľad záväzných názvosloví v chémii“
  - d. ďalšie aktivity v spolupráci SNK a SChemS (podľa podnetov členov SNK)
4. **Informácie o činnosti členov SNK**
  - a. Aktuálna účasť členov SNK IUPAC / reprezentantov SK v medzinárodných odborných orgánoch IUPAC
  - b. 52. G.A. IUPAC, Haag, august 2023, delegáti, kompetencie
  - c. Krátke informácie reprezentantov SK o ich aktivitách ad a):
5. **Finančné otázky**
6. **Rozličné a diskusia**

ZOOM, adresa:

<https://us04web.zoom.us/j/79333385013?pwd=VtkEqlEVorYTOYETDXpGpba88Bvtps.1>

Meeting ID: 793 3338 5013

Passcode: 5i7Fd2

Milan Drábik, predseda SNK IUPAC

Ad 1) Kontrola zápisnice zo zasadnutia SNK IUPAC v r. 2022:

K bodu 2:

- Brožúra "Stručný prehľad záväzných názvosloví v chémii" - vid' poniže (a bod 3c tejto Zápisnice).
- „Tradičné slovenské chemické názvoslovie a názvoslovné prípony“ ako nehmotné kultúrne dedičstvo - podľa zistenia Dr. Levickej (priamo na MK SR) návrh nebol zaradený do výberu, členovia SNK dostali info dodatočne, mailom v júni 2022.
- Návrh a voľba nového predsedu SNK - zostáva v riešení.

K bodu 3:

- Odporúčania IUPAC do ChemZi - vid' v bode 3b tejto Zápisnice.
- Brožúra "Stručný prehľad záväzných názvosloví v chémii" - vid' powyše (a bod 3c tejto Zápisnice).

K bodu 5:

- Financovanie SNK z "projektu SChemS - CHÚ SAV" - zdroje sú stále obmedzené.

K bodu 6:

- „IUPAC Top Ten Emerging Technologies in Chemistry“ - úlohy trvajú, vid' v bode 6 tejto Zápisnice.

Ad 2) Aktuálne aktivity SNK IUPAC a IUPAC-u:

a. Aktualizácia Gold Book IUPAC.

Stručná info o projektoch, ktoré v jednotlivých divíziách, a aj centrálné, prispievajú k progresu tejto aktivity – po obsahovej stránke považovanej v IUPACu za jednu z kľúčových v aktuálnom období: Na základe návrhov pracovných skupín jednotlivých projektov a príslušných divízií do GoB postupne ICTNS IUPAC v spolupráci so špecializovanou komisiou (JCGB) pripravujú zaraďovanie definícií nových pojmov, alebo aktualizovanie definícií existujúcich pojmov.

Tak napríklad: Podľa obsahu IUPAC REC 2019 (*Nomenclature for boranes and related species*, <https://doi.org/10.1515/pac-2018-0205>) dôjde k racionalizácii definície ako aj používania pojmov B00709 – boranes, C00802 – carbaboranes a C00802 – carboranes. Podľa obsahu IUPAC REC 2013 (*Terminology of metal–organic frameworks and coordination polymers*, <https://doi.org/10.1351/PAC-REC-12-11-20>) budú do GoB navrhnuté tri nové pojmy a ich definície, a to: coordination polymer, coordination network a metal–organic framework (MOF).

b. Info o návrhu na GA IUPAC a kongres IUPAC v r. 2029, Praha

Opakovane bol vypracovaný návrh na organizovanie G A IUPAC a kongresu IUPAC v roku 2029 v Prahe. Návrh vypracoval spoločne kolektív členov a funkcionárov SChemS, ČChS, SNK IUPAC a ČNK IUPAC. Návrh bol v stanovenom termíne zaslaný na sekretariát IUPAC a bude predložený Councilu IUPAC do výberového konania počas G.A. 2023 t. r. v Haagu. V prípade organizovania GA a World Chemistry Congress IUPAC v Prahe v r. 2029 bude I. Lacík v pozícii „scientific co-chair of World Chemistry Congress IUPAC“.

c. Personálne.

- Nové návrhy na členstvo v SNK IUPAC neboli do termínu zasadania predložené. Návrhy môžu členovia SNK IUPAC dodatočne predložiť do 30. júna 2023. Následne budú prerokované per-rollam.
- V aktuálnom nominačnom cykle IUPAC bol podaný návrh na členstvo I. Švorca v IUPAC divízii VII (chémia a ľudské zdravie). Návrh je v štádiu schvaľovania

príslušnými orgánmi IUPAC. Súčasní SK reprezentanti v orgánoch IUPAC boli renominovaní na ďalšie funkčné obdobie.

- K možnosti rotovania funkcionárov, návrhy a voľba nového predsedu a podpredsedu SNK IUPAC; Viacerí členovia SNK sa v diskusii vyjadrili k tejto problematike (vr. etiky volieb) a jej významu pre ďalšie efektívne fungovanie SNK IUPAC. Boli prijaté nasledovné rozhodnutia: **a)** V priebehu roku 2023 členovia SNK zintenzívnia svoje vzájomné konzultácie s cieľom navrhnúť kandidátov na voľbu nového predsedu a podpredsedu SNK IUPAC. **b)** Prostredníctvom P SChemS bude predložená výzva pre OS SChemS navrhnúť kandidátov na členstvo v SNK príp. na voľbu nového predsedu a podpredsedu SNK IUPAC. (zodpovedný: M. Drábik). **c)** Návrhy kandidátov budú zosumarizované najneskôr na prelome rokov 2023/2024 tak, aby sa na zasadnutí SNK IUPAC v roku 2024 mohli uskutočniť voľby nového predsedu a podpredsedu.

Ad 3) Spolupráca SNK IUPAC a SChS:

Členovia SNK sa všestranne podieľajú na práci SChemS, aktívne chemikom na Slovensku komunikujú informácie a dokumenty z medzinárodného prostredia IUPAC a taktiež tlmočia prípadné podnety chemikov zo Slovenska v príslušných orgánoch IUPAC. Sekcia IUPAC na webe SChemS je aktívna a pravidelne dopĺňaná, čo je spolu s ChemZi a osobným zdieľaním informácií základ pre odovzdávanie, ale aj rozpracovanie a prijatie podnetov z divízií, komisií a ďalších medzinárodných orgánov IUPAC ale aj pre komunikáciu o prípadných podnetoch chemikov zo Slovenska pre orgány IUPAC. Všetky tieto aspekty tvoria dlhodobý základný rámec spolupráce a spoločnej činnosti SNK a SChS. Niekoľko aktuálnych príkladov:

a) „IUPAC Poster Prize Certificate“ na 75. zjazde;

Tradične využívame ako výrazný motivačný efekt pre našich mladých kolegov (kategórie „študent/ka“ a „mladý/á vedecký/á pracovník/čka“). Na tohtoročný zjazd sme od centrálnych orgánov IUPAC získali právo udeliť tri certifikáty pre najhodnotnejšie komentované postre mladých autorov. Požiadavka na zvýšenie počtu udelených certifikátov vychádzala z počtu „študentských postrov“ prihlasovaných v minulosti. Výber laureátov a udelenie „IUPAC Poster Prize Certificate“ garantuje SNK IUPAC, podľa návrhu hodnotiacej komisie. Komisia bude, ako zvyčajne, zostavená priamo počas zjazdu. Spomedzi členov SNK prejavili záujem a ochotu pracovať v tejto komisii M. Drábik a P. Šimon.

b) Rubrika o nových odporúčaniach IUPAC v časopise ChemZi;

Predseda SNK IUPAC s poľutovaním informoval prítomných členov SNK IUPAC, že kol. J. Moncol' nezrealizoval (napriek jeho pôvodnej ochote a záujmu o túto prácu) v r. 2022 prípravu informácií o nových odporúčaniach IUPAC. Táto rubrika aj napriek uvedenému naďalej zostáva v pravidelnom obsahu ChemZi, odteraz v stručnom rozsahu, porovnaj v ChemZi 18, 1, 17 a 18, 2, 57.

c) Brožúra „Stručný prehľad záväzných názvosloví v chémii“;

Čitatelia v nej nájdu popri troch Stručných sprievodcoch aj ďalšie „dva základné kamene chémie“, a to periodickú tabuľku / sústavu prvkov a novú definíciu SI jednotky látkového množstva (mól). Vydanie bolo pripravené na rok 2022/2023 podľa návrhu SNK IUPAC dvojjazyčne (v slovenčine a angličtine). V. Milata a M. Drábik informovali o konzultáciách s (pro)dekanmi FCHPT STU a PriF UK a s riaditeľmi CHÚ SAV, ÚPo SAV a ÚACH SAV. Oslovení zatiaľ na písomné ponuky čiastočne reagovali. Aktuálny nedostatok vlastných finančných prostriedkov ako aj nedostatočný "sponzorský" záujem trvajú. V. Milata navrhol pokračovať v úsilí o získanie podpory a finančných zdrojov pre vydanie brožúry tlačou – podľa pôvodného zámeru, alebo spôsobom blízkym pôvodnému zámeru. M. Drábik navrhol publikovať brožúru formou sprístupnenia elektronickej verzia na webe SChemS. Po diskusii prítomných členov SNK bolo prijaté nasledovné rozhodnutie: „Štartovných“ 100 ks brožúry bude vytlačených v Edičnom stredisku Slovenskej chemickej knižnice s tým, že bude

dohodnutá opcia možností dotlače. Finančné náklady – 300 Euro, z rozpočtu SChemS/SNK. Dotlač alebo sprístupnenie elektronickej verzie budú zrealizované v závislosti od vývoja podpory s finančnými zdrojmi. (Zodpovední: V. Milata – kompletná koordinácia s Edičným strediskom. M. Drábik – kontaktom na redakciu ChemZi vyžiadať elektronické podklady „SK/EN Stručných sprievodcov názvosloví“. M. Drábik a V. Milata – finálna úprava ostatných častí obsahu brožúry, na P SChemS predložiť návrh financovania). Nadväzne M. Jerigová vyhľadala v databáze ChemZi a dodala elektronické verzie slovenských názvosloví. Je potrebné získať už len originály anglických s čo najvyšším rozlíšením pre tlač (V. Milata).

Ad 4) Informácie o činnosti členov SNK:

a. Aktuálna účasť reprezentantov SK v orgánoch IUPAC

Prof. RNDr. Renáta Oriňáková, DrSc. (PriF UPJŠ),	NR v divízii I - Fyzikálna a biofyzikálna chémia
Doc. RNDr. Milan Drábik, CSc. (PriF UK, ÚACH SAV),	TM v medzidivíznej Komisii terminológie, názvoslovía a symbolov (ICTNS)
RNDr. Lukáš Krivosudský, PhD (PriF UK),	NR v divízii II – Anorganická chémia
Prof. Ing. Ján Labuda, DrSc. (FCHPT STU),	NR v divízii V - Analytická chémia, reprezentant divízie V v COCI, kontaktná osoba divízie V pre EuChemS
Ing. Igor Lacík, DrSc. (ÚPo SAV),	TM a viceprezident v divízii IV - Polyméry

b. 52. G A IUPAC, Haag, 18. – 25. august 2023

Na 52. G A (rokovania divízií, komisií a kolektívov riešiteľov projektov IUPAC) sa z titulu svojich postov v orgánoch IUPAC zúčastnia M. Drábik, J. Labuda a I. Lacík.

Delegáti na Council, ktorým 52. G A vrcholí: M. Drábik, I. Lacík. Kompetencie delegované zo SNK: **i)** navrhovaná je zmena NAO -> CMO (Council Member Organisation), “to provide Council with more flexibility, to activate forum of CMOs in intermediate years, preferably as videoconference”. Vyjadriť súhlas so zmenou. **ii)** Nominácia a renominácie: Zistiť info o výsledkoch SK nominácií. Science Board: Hlasovať podľa info predložených účastníkom Councilu o jednotlivých nominovaných. **iii)** Návrh na organizovanie G. A. IUPAC a kongresu IUPAC v roku 2029 v Prahe: Lobať, korektne, podľa dohody s kolegami z ČR. **iv)** Vychádzajúc z diskusie, návrhov resp. požiadaviek prítomných členov; PAC a recenzie Technických správ a Odporúčaní IUPAC: V diskusii tlmočiť námietky a návrh, že redakcia PAC vo vzťahu autor(i) – recenzent(i) „should / must pro-actively mediate requirements / proposals of reviewers to manuscript changes, particularly in case of differences between individual reviewer’s opinions and in case of numerous repeated reviews giving new requirements not stated previously which prolongs time of publication significantly“ a niekedy by mala byť / musí byť redakcia dokonca „more author-friendly“.

c. Vybrané informácie o najvýznamnejších aktivitách reprezentantov SK v orgánoch IUPAC

- **Renáta Oriňáková:** Národná reprezentantka (NR) v divízii I IUPAC – Fyzikálna a biofyzikálna chémia.

- 31.3.2022 IUPAC Division I Meeting; v programe predovšetkým správa o činnosti divízie, rozpočet a bežiacie projekty, nové usmernenie ICTNS pre technické správy a odporúčania, aktualizácia zlatej knihy (Gold Book), zriadenie úložiska dokumentov divízie a Cena mladých chemikov IUPAC-Solvay 2022.
- 25.7.2022 sa konal „GoToMeeting of the IUPAC-Division I“, v programe predovšetkým nový organizačný rámec, rozpočet, bežiacie aj podané projekty,

príprava valného zhromaždenia a svetového chemického kongresu IUPAC|CHAINS 2023, príprava volieb, aktivity pri príležitosti Medzinárodného roka základnej vedy pre trvalo udržateľný rozvoj (IYBSSD) a aktualizácia zlatej knihy.

- V období od 27.2.2023 do 31.3.2023 účasť na pripomienkovaní projektu "Redefining Proton Affinity for Molecules with Asymmetric Proton Binding Sites", ktorý podal Emmanuel Etim.

- Milan Drábik: titulárny člen (TM) Medzidivíznej komisie pre terminológiu, názvoslovie a symboly (ICTNS) IUPAC.

- Aktivity v ICTNS: proces aktualizácií pojmov a ich definícií v Gold book, update inštrukcií pre prípravu „IUPAC Recommendations a Technical Reports“. Inštrukcie vyšli v PAC, info o nich pre chemikov na Slovensku porovnaj v ChemZi 18, 2, 57.
- Recenzent početných rukopisov Doporučení a Technických správ IUPAC pripravovaných na publikovanie v PAC.
- Člen panelu voliteľov členov divízie II IUPAC – Anorganická chémia.
- Hlavný riešiteľ projektu "GOLD BOOK UPDATE OF TERMS FOR INORGANIC CHEMISTRY", (project 2020-022-1-200), v aktuálnej fáze riešiteľská skupina predložila prvú časť a pripravuje druhú časť návrhu „*entries/Gold book terms (new or updated) relevant of Division II*“, porovnaj aj 2a.
- Autor (korešpondujúci) IUPAC Odporúčenia "Definition of materials chemistry", súvisí s projektom 2020-022-1-200, rukopis je v štádiu recenzného pokračovania.
- Spoluriešiteľ projektu "Survey of Definitions and Use of Common Solid-State Chemistry Terminology", (project 2015-002-x, R. Macaluso, Chair).
- Navrhovateľ, a pre príslušné orgány IUPAC kontaktná osoba, ocenenia „IUPAC poster prize certificate“ pre mladých chemikov na Zjazdoch chemikov.

- Lukáš Krivosudský: Národný reprezentant (NR) v divízii II IUPAC – Anorganická chémia.

- Komunikácia z divízie a na divíziu bola v roku 2022 elektronicky.
- Podiel na aktivitách pracovnej skupiny projektu IUPAC "GOLD BOOK UPDATE OF TERMS FOR INORGANIC CHEMISTRY", (project 2020-022-1-200).
- Spoluautor rukopisu IUPAC Odporúčenia "Definition of materials chemistry", súvisí s projektom 2020-022-1-200, rukopis je t. č. v recenznom pokračovaní.

- Ján Labuda: Národný reprezentant (NR) v divízii V IUPAC – Analytická chémia.

- Recenzent početných rukopisov Doporučení a Technických správ IUPAC pripravovaných na publikovanie v PAC.
- Člen výboru divízie.
- Vedúci projektu IUPAC 2017-005-3-500 „Analytical chemistry of nanomaterials (critical evaluation)“, kde Technical report, Part 1 bol publikovaný v 2023 v Pure Appl. Chem. a Part 2 je zaslaná po 3. revízii.
- Člen task group projektu 2019-039-3-500 „A review of current status of analytical chemistry education“.
- Reprezentant divízie v Committee on Chemistry and Industry (COCI), kde však aktivita výboru je oveľa nižšia v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi a nemám žiadne informácie-pozvania s agendou k účasti.
- Reprezentant divízie vo vzťahu k DAC-EuChemS.
- Pravidelný oponent návrhov projektov divízie.
- Aj po skončení funkcie past president stále využívaný na konzultácie ohľadne života divízie, division awards, atď.

- Igor Lacík: Titulárny člen (TM) a viceprezident v divízii IV IUPAC – Polyméry.

- Posudzovanie projektov divízie ako aj medzi-divíznych projektov týkajúcich sa polymérnej divízie.

- Posudzovanie žiadostí o IUPAC podporu konferencií, ktoré o túto podporu žiadajú.
- Riešenie aktuálnej agendy divízie z pohľadu súčasného stavu a smerovania, tiež riešenia úloh v jednotlivých projektových subkomisiách divízie v rámci pravidelných mesačných „callov“ resp. osobných stretnutí.
- Účasť na projekte subkomisie pre modelovanie a kinetiku polymerizácií a procesov.
- Komunikáciu so sekretariátom IUPAC a do vnútra divízie ako predseda nominačného výboru pre prípravu volieb do divízie na roky 2024-2025 a iná aktuálna agenda.
- Podieľal som sa na príprave prihlášky pre organizovanie GA a WCC IUPAC v Prahe v r. 2029 v pozícii scientific co-chair.
- Od budúceho roka budem prezidentom Polymérnej divízie IUPAC.
- Bol som nominovaný za člena novovytváranej Science board IUPAC.

Ad 5) Finančné otázky

Národné členské v IUPAC za r. 2023 je 3 299,- USD. Platí sa z rozpočtu SAV, kapitola „národné členské v celosvetových vedeckých organizáciách“; faktúra a požiadavka na zaplatenie bola odovzdaná P SAV. Úhrada bola vykonaná, sekretariát IUPAC zatiaľ nepotvrdil prijatie platby.

Financovanie aktivít SNK v roku 2023 v rámci SChemS.

- „Projekt SChemS/CHÚ SAV“ predpokladá aj finančné zabezpečenie vybraných aktivít SNK IUPAC. Výška financovania aktivít SNK bude odvodená od reálnej výšky dotácie na „projekt SChemS/CHÚ SAV“ po jej schválení komisiou P SAV.
- Zasadanie SNK (máj 2023) poverilo M. D. a V. M. predložiť na P SChemS požiadavku finančných nákladov – 300 Euro, na vydanie „štartovných“ 100 ks brožúry *Stručný prehľad záväzných názvosloví v chémii*. Tlač bude realizovaná v Edičnom stredisku Slovenskej chemickej knižnice s tým, že bude dohodnutá opcia možnosti dotlače.

Ad 6) Rozličné a diskusia

M. Drábik:

- Doplnujúca info k 4. b: NAO -> CMO (Council Member Organisation), operatívnosť, flexibilita, ale asi aj „právno-administratívne“ aspekty v krajine registrácie IUPAC.
- *Top Ten IUPAC Emerging Technologies in Chemistry*; pravidelná časť aktivít IUPAC, sú vyhlasované každoročne - [IUPAC, Top Ten Emerging Technologies in Chemistry, 2021 a 2022 - Slovenská chemická spoločnosť \(schems.sk\)](#), aj v [IUPAC Top Ten Emerging Technologies in Chemistry 2021 \(degruyter.com\)](#) a [Emerging chemistry technologies for a better world \(nature.com\)](#). Aktuálna diskusia členov SNK:
  - ✓ Info na P SAV (nadväzne na diskusiu v r. 2022) zaslal predseda SNK mailom.
  - ✓ SNK IUPAC bude spoločne s P SChemS pokračovať v intenzívnej „reklame s cieľom povzbudiť niektorých našich kolegov k odvahe a podaniu prihlášky do výberového konania „IUPAC Top Ten 2024“ a v ďalších rokoch, a to vrátane informácie prodekana FCHPT pre VVČ (J. Labuda).

J. Garaj, V. Milata, J. Labuda:

- J. Garaj predložil informáciu o Eurachem / CITAC. Heslovitý záznam o informácii a nadväznej diskusii: Realizované aktivity – semináre s certifikátom pre účastníkov (Žilina) Kvalitatívna chemická analýza, Meranie a neistoty vyplývajúce so vzorkovania. Personálne obsadenie, kľúčové osoby – D. Kordík, predseda, J. Garaj, čestný predseda. Navrhované aktivity – semináre s certifikátom, ale aj pokračovanie semináru Priemyselná toxikológia, Návrh koordinovať SNK IUPAC–Eurachem – D. Kordík bude prizývaný na zasadania SNK IUPAC.